

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات
احوال شخصیه اقلیت‌های دینی

تدوین:
مهدی چراغ

انتشارات چتر دانش

سرشناسه	: چراغ، مهدی، ۱۳۷۳-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات احوال شخصیه اقلیت‌های دینی / تدوین مهدی چراغ.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۵ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۱۴-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ قبلی: ریاست جمهوری، معاونت پژوهش، تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور، اداره چاپ و انتشار، ۱۳۹۰.
موضوع	: اقلیت‌های دینی -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	: Religious minorities -- Legal status, laws, etc -- Iran
موضوع	: اقلیت‌های دینی -- ایران -- حقوق مدنی
موضوع	: Religious minorities -- Civil rights -- Iran
رده بندی کنگره	: KMH۲۴۶۷
رده بندی دیویی	: ۳۴۲/۵۵۰۸۷۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵۳۴۶۸۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات احوال شخصیه اقلیت‌های دینی
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: مهدی چراغ
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۴۰۰
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۱۴-۹
قیمت	: ۸۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیکی: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصه ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

- قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه در محاکم مصوب ۱۳۱۲/۰۴/۳۱.. ۶
- قانون «رسیدگی به دعاوی مطروحه راجع به احوال شخصیه و تعلیمات دینی ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی» مصوب ۱۳۷۲/۰۴/۰۳..... ۷
- لایحه قانونی راجع به منع استخدام کسانی که متدین به یکی از ادیان اسلام، زرتشتی، کلیمی و عیسوی نیستند در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸/۰۸/۲۹..... ۸
- احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه مصوب ۱۳۴۷/۰۴/۱۵..... ۹
- انجام امور سجلی اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی که به دین مبین اسلام مشرف می‌شوند مصوب ۱۳۷۱/۰۸/۱۶..... ۱۰
- ثبت واقعه وفات اقلیت‌های دینی (زرتشتی، مسیحی و کلیمی) مصوب ۱۳۷۳/۰۲/۱۸..... ۱۲
- تکلیف کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی به اعطای مرخصی استحقاقی به کارکنان اقلیت‌های دینی در ایام اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه مصوب ۱۳۷۸/۰۵/۱۹..... ۱۳
- از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸..... ۱۵
- از قانون نحوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۰۴..... ۱۷
- اجازه امتحان تعلیمات دینی به محصلین پیرو مذاهب اقلیت‌های رسمی مصوب ۱۳۳۴/۰۳/۱۴..... ۱۸
- نمره تعلیمات دینی دانش‌آموزان وابسته به اقلیت‌های مذهبی که در مجلس شورای اسلامی نماینده قانونی دارند مصوب ۱۳۵۹/۰۹/۰۲..... ۱۹
- نمره تعلیمات دینی اقلیت‌های مذهبی در دبیرستان‌ها مصوب ۱۳۶۰/۰۲/۲۷... ۲۰
- برنامه‌ریزی کتاب‌های تعلیمات دینی اقلیت‌های مذهبی، کلیمی، زرتشتی، مسیحی مصوب ۱۳۶۱/۰۲/۱۹..... ۲۱
- نحوه ارزشیابی درس تعلیمات دینی اقلیت‌های دینی (مسیحی، زرتشتی، کلیمی) مصوب ۱۳۶۹/۰۳/۲۸..... ۲۳
- نحوه امتحان درس قرآن برای اقلیت‌های دینی مصوب ۱۳۶۹/۰۴/۲۵..... ۲۴

تعطیل کردن مدارس خاص اقلیت آرامنه در اعیاد مذهبی علاوه بر تعطیلات رسمی مصوب ۱۳۵۹/۰۸/۲۵.....	۲۵
مجموعه قواعد و عادات متداوله مذهب مسیحی ارتدکس (روسی) مربوط به احوال شخصیه	۲۶
مقررات احوال شخصیه آرامنه گریگوری مصوب ۱۳۱۷/۰۸/۰۵.....	۴۷
قوانین اصلی مذهبی و هویت جاریه نسبت به جمعیت‌های کاتولیک ایران مصوب ۱۳۸۲/۰۴/۱۹.....	۷۰
مقررات احوال شخصیه مسیحیان پروتستان ایران مصوب ۱۳۸۷/۰۷/۰۳.....	۸۰
تعلیمات کلیساهای ادونتیست روز هفتم در ایران در مورد احوال شخصیه مصوب ۱۳۸۷/۰۹/۲۲.....	۱۲۷
دارالشرع کلیمیان مصوب ۱۳۴۰/۰۴/۱۴.....	۱۲۸
موافقت با تعطیل مدارس خاص کلیمیان در روزهای شنبه مصوب جلسه ۲۱۰ مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۰۸.....	۱۲۹
جلب نظر انجمن کلیمیان تهران در مسائل مطروحه کلیمیان ساکن کشور ایران مصوب ۱۳۷۶/۱۱/۳۰.....	۱۳۰
احوال شخصیه و حقوق ارثیه کلیمیان ایران.....	۱۳۱
نظریه اداره حقوقی با موضوع ارث در دین یهود مورخ ۱۳۴۹/۰۴/۰۱.....	۱۳۲
آیین‌نامه احوال شخصیه زرتشتیان ایران مصوب ۱۳۸۶/۰۲/۲۷.....	۱۳۴

قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در محاکم مصوب ۱۳۱۲/۰۴/۳۱

ماده واحده- نسبت به احوال شخصیه و حقوق ارثیه و وصیت ایرانیان غیر شیعه که مذهب آنان به رسمیت شناخته شده، محاکم باید قواعد و عادات مسلمة متداوله در مذهب آنان را جز در مواردی که مقررات قانون راجع به انتظامات عمومی باشد به طریق ذیل رعایت نمایند:

۱- در مسائل مربوطه به نکاح و طلاق عادات و قواعد مسلمة متداوله در مذهبی که شوهر پیرو آن است.

۲- در مسائل مربوطه به ارث و وصیت عادات و قواعد مسلمة متداوله در مذهب متوفی.

۳- در مسائل مربوطه به فرزندخواندگی عادات و قواعد مسلمة متداوله در مذهبی که پدرخوانده یا مادرخوانده پیرو آن است.

چون به موجب قانون ۴ تیرماه ۱۳۱۲ «وزیر عدلیه مجاز است لوائح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه به موقع اجراء گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علی هذا قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در محاکم مشتمل بر یک ماده که در تاریخ سی و یکم تیرماه ۱۳۱۲ شمسی به تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراء است.

قانون «رسیدگی به دعاوی مطروحه راجع به احوال شخصیه و تعلیمات دینی ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی» مصوب ۱۳۷۲/۰۴/۰۳

ماده واحده- رأی وحدت رویه شماره ۳۷ مورخ ۱۳۶۳/۰۹/۱۹ هیئت عمومی دیوان عالی کشور، عیناً و به شرح ذیل به تصویب رسید:

نظر به اصل سیزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اینکه به موجب ماده واحده قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه در محاکم مصوب مرداد ماه ۱۳۱۲ نسبت به احوال شخصیه و حقوق ارثیه و وصیت ایرانیان غیرشیعه که مذهب آنان به رسمیت شناخته شده لزوم رعایت قواعد و عادات مسلمه متداوله در مذهب آنان در دادگاه‌ها جز در مواردی که مقررات قانون راجع به انتظامات عمومی باشد تصریح گردیده فلذا دادگاه‌ها در مقام رسیدگی به امور مذکور و همچنین در رسیدگی به درخواست تنفیذ وصیت نام ملزم به رعایت قواعد و عادات مسلمه در مذهب آنان جز در مورد مقررات قانون راجع به انتظامات عمومی بوده و باید احکام خود را بر طبق آن صادر نمایند این رأی برابر ماده ۴۳ قانون امور حسبی و ماده ۳ از مواد اضافه شده به قانون آیین دادرسی کیفری مصوب مرداد ماه ۱۳۳۷ برای دادگاه‌ها در موارد مشابه لازم الاتباع است.

قانون «رسیدگی به دعاوی مطروحه راجع به احوال شخصیه و تعلیمات دینی ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی» در اجرای بند هشتم اصل یکصد و دهم قانون اساسی در جلسه روز پنجشنبه مورخ سوم تیرماه یکهزار و سیصد و هفتاد و دو مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ماده واحده فوق به تصویب رسیده است.

لایحه قانونی راجع به منع استخدام کسانی که متدین به یکی از ادیان اسلام، زرتشتی، کلیمی و عیسوی نیستند در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸/۰۸/۲۹

ماده واحده- استخدام کسانی که متدین به یکی از ادیان اسلام، زرتشتی، کلیمی و مسیحی نیستند در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مطلقاً ممنوع است.
تبصره ۱- کسانی که متدین به یکی از ادیان مصرح در این قانون نبوده و قبلاً به استخدام نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران پذیرفته شده‌اند در صورتی که ارشاد شده و صادقانه اسلام را قبول نمایند کماکان در خدمت ابقاء و الا از خدمت اخراج خواهند شد.

تبصره ۲- بازنشستگان، موظفین و مستمری بگیران نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در صورتی که متدین به یکی از ادیان مصرح در این قانون نباشند از دریافت حقوق مربوط محروم خواهند بود مگر آنکه ارشاد شده و صادقانه اسلام را قبول نمایند.

تبصره ۳- درجه داران و کارمندان غیرنظامی همپراز آنان و افراد بازنشسته، موظف و مستمری بگیران آنان به علت استضعاف از شمول تبصره ۲ این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره ۴- ملاک تشخیص ارشاد و قبول دین اسلام ارائه مدرک کتبی از یکی از مراجع تقلید مبنی بر تبری از عقاید قبلی و تشریف به دین مبین اسلام و درج مراتب در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار کشور می‌باشد.

تبصره ۵- چنانچه به تشخیص وزارت دفاع ملی افراد مشمول تبصره ۱ این قانون در مدت خدمت تبلیغ مرامی ننموده و صادقانه انجام وظیفه نموده باشند با سپردن تعهد به عدم تبلیغ و فعالیت مرامی به نسبت سنوات خدمت بازنشسته و یا باز خرید خدمت خواهند شد. در مورد افراد مشمول تبصره ۲ در صورت واجد بودن شرایط فوق کماکان حقوق مربوطه را دریافت خواهند نمود.

احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه مصوب ۱۳۴۷/۰۴/۱۵

بر طبق ماده واحده مصوب ۳۱ تیرماه ۱۳۱۲ محاکم باید در احوال شخصیه و احکام ارث و وصیت ایرانیان غیر شیعه که مذهب آنان به رسمیت شناخته شده قواعد و عادات مسلمه متداوله در مذهب آنان را رعایت نمایند مگر آنکه آن قواعد مخالف قوانین راجع به انتظامات عمومی باشد و چون مذهب تسنن و جماعت یکی از مذاهب رسمی است که مورد ارث و سایر امور مربوط به احوال شخصیه قواعد مسلمه و متداوله آن مذهب (به فتوی و اعلام مراجع صلاحیت‌دار مذهبی آنها) بایستی از طرف محاکم مورد توجه قرار گیرد.

انجام امور سجلی اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی که به دین مبین اسلام مشرف می‌شوند مصوب ۱۳۷۱/۰۸/۱۶ سازمان ثبت احوال کشور

چون ادارات در سراسر کشور در خصوص امور سجلی اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی که به دین مبین اسلام مشرف می‌شوند مشکلاتی را عنوان نموده‌اند جهت رفع مشکلات عنوان شده مقتضی است دستور فرمایید در رابطه با انجام امور سجلی این‌گونه افراد به صورت زیر عمل نمایند:

الف- در اجرای تبصره ۶ ماده ۲۰ قانون ثبت احوال منحصراً تشرف اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی کشور به دین مبین اسلام با تایید مراجع شرح زیر انجام خواهد گرفت.

- ۱- مراجع معظم تقلید
 - ۲- دفتر مقام معظم رهبری
 - ۳- شهرستان قم حضرت آیت الله مشکینی
 - ۴- نماینده ولایت فقیه در مرکز هر استان مجمع روحانیون مبارز تهران
 - ۵- جامعه روحانیت مبارز تهران
 - ۶- شهرستان مشهد حضرت آیت الله شیرازی امام جمعه محترم مشهد و حضرت حجت الاسلام والمسلمین واعظ طبسی تولیت آستان قدس رضوی
 - ۷- استان مازندران حضرات حجج اسلام آقایان: روحانی، نورمفیدی - طبرسی
- ائمه جمعه شهرستان‌های بابل، گرگان و ساری
- ب- در صورت نیاز و تمایل ذی‌نفع و درخواست او مبنی بر تغییر نام و یا نام خانوادگی می‌بایست حسب مورد در چهارچوب دستورالعمل‌های نام و نام خانوادگی اقدام نمود.

۸- در اجرای تبصره ۶ ماده ۲۰ قانون ثبت احوال مراتب تشرف به دین مبین اسلام با طرح موضوع در هیات حل اختلاف و به موجب رأی صادره در اسناد سجلی و شناسنامه ذی‌نفع قید خواهد شد.

۹- معرفی این‌گونه متقاضیان به هر یک از مراجع مندرج در بند الف این

بخشنامه طبق فرم پیوست انجام خواهد شد.
بخشنامه شماره ۴۲/۱۱۴۶۵ - ۱۳۶۱/۱۲/۰۲ سازمان و هرگونه مقررات ابلاغ شده تاکنون که مغایر این دستور باشد ملغی و بلااثر خواهد بود.